Ахмет Тоқтабай

ОРТА АЗИЯ ҚАЗАҚТАРЫНЫҢ КИЕЛІ ЖЕРЛЕРІ

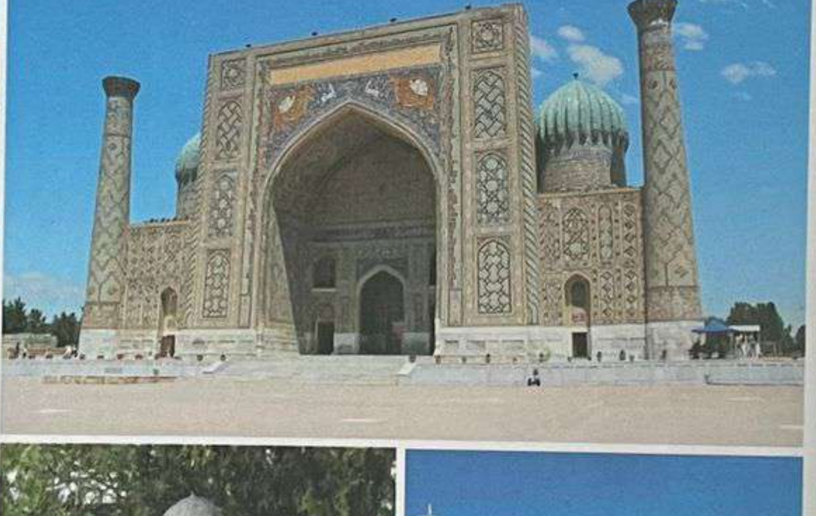

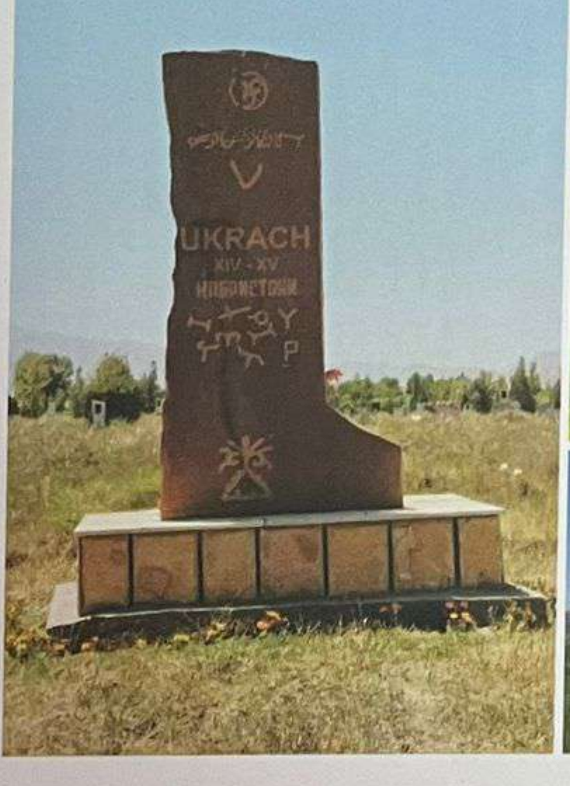

УДК 94 (574)
ББК 63.3 (5Каз)
Т 51

Монография ҚР БҒМ Ғылым комитетінің гранттық қаржыландыруымен AP08855925 «Орта Азия қазақтарының киелі жерлері (Қырғызстан, Тәжікстан, Түркіменстан, Қарақалпақстан): анықтау, жіктеу және зерттеу» атты жоба аясында дайындалды. Баспаға Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институтының Ғылыми кеңесі ұсынған

Редакция алқасы:
З.Е. Қабылдинов, Б.Құдайбергенұлы, С.М. Борбасов, А.Т. Қапаева,
А.Т. Абдулина, Г.О. Орынбаева

Пікір жазғандар:
Тарих ғылымдарының докторы, ҰҒА мүше-корреспонденті З.Е. Қабылдинов
Саясаттану ғылымдарының докторы, профессор С.М. Борбасов
Тарих ғылымдарының кандидаты, доцент А.Т. Абдулина

Т 51 **Ахмет Тоқтабай.** Орта Азия қазақтарының киелі жерлері. – Алматы: 2022. – 276 бет.

ISBN 978-601-7342-76-0

Қазақтың сан ғасырлық тарихын тек Қазақстан аумағымен ғана шектелмейді. Ежелден көршілес, тағдырлас, замандас Орта Азия елдерінде Алаш баласының ат тұяғы тимеген жерлер аз шығар, Өзбекстанда 1-млн астам, Қарақалпақстанда 250 мың, Қырғызстанда 20 мың, Тәжікстанда 2 мың қандастарымыз өмір сүріп жатыр. Біз көп жылдар бойы бауырластарымыздың санын санап, көбінесе рухани және қазіргі мәдениет үлгілерін зерттеп келдік. Соңғы 4-5 жылда Орта Азия республикаларына ғылыми экспедициялар жасақтап олардың ықылым замандардан тәу етіп келген қасиетті жерлерін, би, батыр, бай-бағландардың бейіт-зираттарын зерттеп тарихтағы, мәдениеттегі орнын тәржімаладық. Көптеген нысандар жаңадан ашылды. Атап айтқанда, Абылай ханның қазақ жерлерін жоңғардан азат ету жорығы Ташкент түбінен басталған – Азатбасы ауылы, Айтеке бидің туған жері – Қызбибі тауы, Төле бидің Шынар ағашы мен ат байлайтын аршасы, Қырғызстандағы Күшлік ханның мәңгі жай тапқан жері, қазақ-қырғызға бірдей хан болған Есім үйгізген – Сантас, Қабанбай, Көкжал Барақтың қырғызда қалған іздері т.с.с. ескерткіштер тұңғыш рет ашылып, ғылыми-мәдени айналымға түсіп отыр. Сонымен қатар, Тәжікстандағы Мұхамед Хайдар туған жер, Азамат соғысының батыры А.А. Жармұхамедовтің өмірі мен қызметі туралы деректер т.б. бар. Кітап тарих сүйер қауымға, көпшілік оқырмандарға арналған.

© Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты, 2022
© Ахмет Тоқтабай, 2022